

Psühhiaatria

XX rahvusvaheline lastepsühhiaatria kongress

Käesoleval aasta 21.–25. juulil toimus Pariisis laste- ja noorukipsühhiaatria ning sellega seotud elukutsete rahvusvahelise assotsiatsiooni IACAPAP 20. kongress. Kuna lastepsühhiaatril ei ole igapäevased koostöösidemed mitte ainult teiste meditsiinierialade, vaid ka teiste mittemeditsiiniliste erialade spetsialistidega, siis koondab see organisatsioon üleilmselt lisaks laste- ja noorukipsühhiaatritele psühholooge, tervishoiukorralduse spetsialiste, sotsiaaltöötajaid, õdesid ja teisi spetsialiste. See omakorda tingis kongressil käsitletud teemade mitmekesisuse. Laste vaimse tervisega seotud probleemistiku olulisust kinnitavad WHO raportis „Kümme fakti vaimse tervise kohta“ toodud andmed. Samuti on IACAPAP president professor Olayinka Olusola Omigbodun Nigeeria Ibadani ülikoolist rõhutanud kongressimaterjalide (1) eessõnas, et viiest lapsest ühel esineb vaimne häire ja pooled kõigist psüühikahäiretest saavad alguse lapsepõlves, enne 14. eluaastat.

Juba kongressi pealkiri „Brain, Mind, and Development“ peegeldab rõhuasetusi laste vaimse tervise probleemide käsitlemisel: eeskätt püütakse täpsustada, kuidas on lapsee psühholoogiline areng, ajutegevus, bioloogilised tegurid ja keskkond kõige laiemas mõttes omavahel seotud ning kuidas mõjutavad üksteist. Lapsee psüühikahäirete korral ei keskenduta mitte ainult sümptomite võimalikult täpsele kirjeldamisele, mis on samuti tähtis, vaid rõhutatakse arenguliste eripärade arvestamise vajadust mis tahes psüühikahäirete avaldamisel. Empiirilistes uuringutes on ammu leitud, et halb kohtlemine lapsepõlves on seotud mõnuainete kuritarvitamise, käitumisraskuste

ja suitsidaalsete mõtetega täiskasvanueas. Üha rohkem tehakse teaduslikke uuringuid, et selgitada, kas ja kuidas mõjutavad esimeste eluaastate kiindumusuhed aju arengut ja seeläbi üldist arengut lapseas, aga ka inimese hilisemat toimimist täiskasvanuna. Teadusuuringutega püütakse järjest rohkem leida tõestusi, mis aitaksid lapsepõlve kogemuste seoseid täiskasvanuea toimetulekuga lahti seletada neurobioloogiliste muutuste kirjeldamise kaudu.

Kongressi puhuks anti välja ka artiklite kogumik „Brain, Mind, and Developmental Psychopathology in Childhood“ (2). Raamatus on käsitletud uusimaid teadusuuringuid mõnes kliinilise töö väga olulisel valdkonnas, näiteks obsessiiv-kompulsiivne häire, autismi ja skisofreenia seosed, varase algusega skisofreenia, arenguline düsleksia, lapsepõlve halva kohtlemise mõju aju arengule, noorukite enesevigastamine ning meditsiiniliste ja psühholoogiliste teraapiate lõimimine laste vaimse tervise probleemide korral.

Et lapseas avalduvate psüühikahäirete kliinilist pilti on sageli raske hinnata erinevate psüühikahäirete sümptomite kattuvuse ja sagedase komorbiidsuse tõttu, siis pakkusid igapäevaselt kliinilist lastepsühhiaatri tööd tegevatele spetsialistidele suurt huvi ettekanded, mis meilgi enim küsimusi tekitavates valdkondades selgusele lähemale aitasid. Saksamaa Marburgi Ülikooli professor Helmuth Remschmidt esitles 140 last ja noorukit hõlmanud uuringut, milles otsiti vastust küsimusele, kas Aspergeri sündroom ja nn hästi funktsioneeriv (*high-functioning*) autism, mille korral autismile omaste tunnustega isik saab oma tavakeskkonnas üsna hästi hakkama, on erinevad häired või mitte. Uuringus jõuti järeldusele, et autism ja Aspergeri sündroom on

sama põhiseisundi kvantitatiivselt erineva avaldumisega kvalitatiivselt samasugused häired. Dr D. Coghill Šotimaa Dundee Ülikooli neuroteaduste keskusest keskendus oma ettekandes lapsee bipolaarsele häirele ja aktiivsus-tähelepanuhäirele. Viimastel aastatel on oluliselt sagenenud noorukitel bipolaarse häire diagnoosimine, kuid vähesed nendest vastavad täiskasvanute bipolaarse häire tüüpilisele kliinilisele avaldumisele. Enamikul juhtudest on tegemist segatüüpi (maania ja depressiooni vaheldumisega) episoodidega, tsüklite kiire vaheldumisega ning tugeva ärritavusega. Ameerika Psühhiaatria-assotsiatsiooni psüühikahäirete klassifikatsiooni uut versiooni (DSM-5) ettevalmistav meeskond on eespool toodud arvestades teinud ettepaneku lisada meeleoluhäirete rubriiki uue diagnostilise kategooria, mis kirjeldab meeleolu rasket düsregulatsiooni – *Disruptive Mood Dysregulation Disorder*, DMDD.

ALLIKAD

1. IACAPAP 2012 – 20th World Congress – Paris. *Neuropsychiatrie de l'Enfance et de l'Adolescence* 2012;60(Supplement):S1–S330.
2. Garralda ME, Raynaud J-P, eds. *Brain, mind, and developmental psychopathology in childhood*. Lanham MD; The Rowman and Littlefield Publishing Group Inc; 2012.
3. IACAPAP veebisait, <http://iacapap.org/>

Foto: Kaarel Susi

Dr Anu Susi
TÜ Kliinikumi
psühhiaatria-
kliinik
[anu.susi@
kliinikum.ee](mailto:anu.susi@kliinikum.ee)